

PM

UPPDRAGSNUMMER 1311900	UPPRÄTTAD AV Tove Karnstedt/Linnea Ruderfelt	DATUM 2016-07-08
---------------------------	---	---------------------

MOTIV FÖR VALDA SKYDDSFÖRESKRIFTER FÖR VÄRNES VATTENSKYDDSSORMÅDE

1 Skyddsföreskrifternas olika restriktionsnivåer

Vattenskyddsföreskrifterna bör inte kräva åtgärder eller vara påbud, utan skall utformas som restriktioner i markanvändningen/verksamheten. Föreskrifterna ska vara tydliga och juridiskt hållbara (d.v.s. tydliga). Vattenskyddsföreskrifterna anger vad man inte får lov att göra inom vattenskyddsområdet, inte vad man får göra eller hur man ska göra. Vattenskyddsföreskrifter är ett komplement till annan lagstiftning och dubbelregleringar ska så långt som möjligt undvikas. Under senare år har det i vattenskyddssammanhang aktualiserats att de skyddsföreskrifter som föreslås ska vara möjliga att utöva praktisk tillsyn över, annars är de inte lämpliga föreskrifter.

Föreskrifterna formuleras med någon av följande restriktionsnivå:

Anmälningsplikt används då huvudmannen, genom tillsynsmyndigheten, vill ha kännedom om en verksamhet eller en åtgärd inom vattenskyddsområde. Möjlighet finns att göra förelägganden med hänsyn till vattentäktens skyddsbehov i relation till verksamhetens risknivå. Sex veckor efter att tillsynsmyndigheten bedömer att anmälan är komplett får verksamheten påbörjas även om tillsynsmyndigheten inte återkommit till den som lämnat in ansökan.

Tillståndsplikt används då huvudmannen, genom tillsynsmyndigheten, vill kontrollera förutsättningarna för hur en verksamhet eller åtgärd bedrivs inom ett vattenskyddsområde. Möjlighet finns att ställa villkor med hänsyn till vattentäktens skyddsbehov i relation till verksamhetens risknivå. Verksamheten får inte bedrivas utan att tillstånd erhållits.

Förbud är en strängare reglering än ett tillståndskrav och bör användas om huvudregeln är att verksamheten eller åtgärden inte skall bedrivas. Ansökan kan göras om dispens från förbudet. Verksamheter som omfattas av förbud får inte bedrivas om inte dispens erhålls.

2 Grund för föreslagna skyddsföreskrifter

Riskanalysen ger ett stöd i arbetet att analysera för vilka riskkällor som det finns motiv att införa skyddsföreskrifter i syfte att uppnå riskminskning. Riskanalysens resultat är dock inte ensamt avgörande för skyddsföreskrifternas utformning eller restriktionsnivå. Utformningen av skyddsföreskrifterna tar också hänsyn till om det med större lämplighet går att uppnå riskminskning genom andra åtgärder än med skyddsföreskrifter. De huvudsakliga faktorer som beaktas vid sidan av riskanalysens resultat är följande;

- Naturvårdsverkets allmänna råd 2003:16

- Lokala föreskrifter
- Juridisk praxis
- Kommunens ambitionsnivå
- Bedömning av lämpligaste åtgärden för riskminskning

Förslaget till skyddsföreskrifter är resultatet av en sammanvägning av de faktorer ovan som påverkar föreskrifternas utformning, men också resultat av en avvägning där den nytta vattentäkten erhåller med givna skyddsföreskrifter sätts i relation till den uppoffring skyddsföreskrifterna medför för dem som berörs. Vattenskyddsföreskrifterna ska bidra till ett långsiktigt skydd av vattentäkten men får samtidigt inte gå längre än vad som krävs för att uppnå detta.

I Eksjö kommun har vattenskyddsföreskrifterna för samtliga grundvattentäkter harmoniserats för att skapa enhetlighet och underlätta tillsynsarbetet. Hänsyn har tagits till förhållanden vid samtliga kommunens fyra grundvattentäkter vid föreskrifternas utformning. Därför har vissa verksamheter som berörs av föreskrifter inte inkluderats i riskanalysen för Värnes vattentäkt.

Bland de riskkällor som identifierats inom Värnes vattenskyddsområde finns sådana där skyddsföreskrifter bedöms vara motiverat som en del i arbetet att öka det långsiktiga skyddet för vattentäkten. Motivet för föreslagna skyddsföreskrifter kan, som nämnts ovan, vara en sammanvägning av flera påverkande faktorer.

- Hantering av petroleumprodukter
- Hantering av miljöfarliga kemiska produkter
- Miljöfarlig verksamhet
- Fordonstvätt
- Hantering av bekämpningsmedel
- Hantering av handelsgödsel
- Hantering av naturgödsel
- Djurhållning
- Enskilda avlopp
- Avverkning
- Husbehovstäkt
- Materialtäkt
- Markarbeten
- Energianläggningar i vatten
- Energianläggningar i mark
- Nyanläggning av vattentäkter

Nedan utvecklas resonemanget avseende motiv för förslag till skyddsföreskrifter för Värnes vattenskyddsområde.

Petroleumprodukter

Riskkälla: Hantering av petroleumprodukter			Förslag till skyddsföreskrift
	Sannolikhet	Konsekvens	
Primär skyddszon	S1	K3	<p>Hantering av petroleumprodukter är förbjudet.</p> <p><i>Undantag gäller för transporter till fastighet inom området.</i></p> <p><i>Undantag gäller för bränsle i drifttanken på fordon.</i></p> <p><i>Undantag gäller befintlig lagring som har sekundärt skydd och sker i ett utrymme inomhus som är under uppsikt och saknar golvbrunn.</i></p>
Sekundär skyddszon	S1	K3	<p>Hantering av mer än 250 liter petroleumprodukter får ej ske utan tillstånd.</p>
Motivering till föreslagna föreskrifter			
<p>Hantering av petroleumprodukter, utan att det finns tillräckliga barriärer mot vattentäkten, kan redan vid mycket liten mängd spill eller läckage försämra råvattenkvaliteten och medföra potentiella hälsoeffekter. Det räcker med ett par droppar olja för att förorena en miljon liter vatten. Även om petroleumprodukterna inte når fram till vattentäkten kan ett spill ge långvariga effekter då ämnena kan stanna kvar i marken under lång tid och påverka det vatten som rinner av direkt som ytvatten eller bildar grundvatten. Petroleumprodukter orsakar stora problem i vattenverken i det fall förorenat vatten tas in i reningsprocessen. Hur allvarliga problemen blir beror på vilken typ av reningsprocess verket har. Oavsett reningsprocess finns risk att petroleumprodukter inte avlägsnas och därför finns kvar i dricksvattnet som når konsumenten. Petroleumprodukter är svårsanerade och kan orsaka driftstopp under lång tid. I värsta fall förstörs delar av reningsprocessen så de måste bytas ut helt.</p> <p>Föreslagna vattenskyddsföreskrifter bedöms vara i linje med vad som föreslås i Naturvårdsverkets allmänna råd. Den gräns som föreslås gälla i sekundär zon, 250 liter, är vanligt förekommande i vattenskyddsföreskrifter då den överensstämmer med den gräns som anges för ytterligare bestämmelser inom vattenskyddsområde i Naturvårdsverkets föreskrifter gällande skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor (NFS 2003:24 med senare ändringar enligt NFS 2006:16, NFS 2009:3). Lokala föreskrifter för hälsa och miljö anger inga specifika bestämmelser vad avser petroleumprodukter utan tydliggör enbart att 10 kap i ovan nämnda föreskrifter gäller.</p>			

Miljöfarliga kemiska produkter

Riskkälla: Hantering av kemikalier		Förslag till skyddsföreskrift	
	Sannolikhet		Konsekvens
Primär skyddszon	S2	K2	Hantering av större mängder än för hushållsbehov, av för grund- eller ytvattnet skadliga ämnen såsom impregneringsmedel, lösningsmedel eller andra miljöfarliga kemiska produkter är förbjudet . <i>Undantag gäller befintlig lagring som har sekundärt skydd och sker i ett utrymme inomhus som är under uppsikt och saknar golvbrunn.</i>
Sekundär skyddszon	S2	K2	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
Motivering till föreslagna föreskrifter			
<p>Hantering av vattenskadliga ämnen kan, om barriärer saknas mellan hanteringen och vattentäkten orsaka försämrade råvattenkvalitet som orsakar långvarig, men ej hälsorelaterad försämring av dricksvattenkvaliteten eller försämrade råvattenkvalitet som vid speciella omständigheter kan nå råvattenintaget och då medföra potentiella hälsoeffekter. Konsekvensen är beroende av vilken typ av ämnen som hanteras. Sannolikheten för att en konsekvens ska uppkomma avgör vilka skyddsåtgärder som vidtas för att skapa en barriär mellan verksamheten och vattentäkten.</p> <p>Kommunen tillåter inte hantering av stora mängder (över normalt hushållsbehov) av dessa ämnen på grund av den allvarliga risk dessa utgör för vattentäkten vid spill och olyckor.</p> <p>Kommunens lokala föreskrifter för hälsa- och miljö har idag en formulering avseende för vattnet skadliga ämnen, såsom tjärprodukter, smörj- och transformatoroljor eller liknande kemiska produkter som inte får lagras eller hanteras så att vattnet kan förorenas. I kommunernas och länsstyrelsernas arbete med vattenskyddsföreskrifter har det ofta framkommit att denna typ av regleringar inte är lämpliga då det är en bedömningsfråga vad som "kan förorenas" och inte, vilket skapar en juridisk otydlighet kring föreskriftens omfattning.</p> <p>Även om begreppet "normalt hushållsbehov" också kan ge upphov till visst tolkningsutrymme vad gäller föreskriftens omfattning bedömer kommunen att förslag till föreskriften ovan skapar en tydlighet gentemot verksamhetsutövare om den skydds nivå kommunen bedömer ska gälla inom primär och sekundär skyddszon.</p>			

Riskkälla: Miljöfarlig verksamhet		Förslag till skyddsföreskrift
	Sannolikhet Konsekvens	
Primär skyddszon	<i>Inte bedömt i riskanalysen eftersom miljöfarlig verksamhet kan utgöras av vitt skilda typer av verksamheter. Hur stor risk en miljöfarlig verksamhet utgör för vattentäkten är beroende av vilken typ av verksamhet som bedrivs..</i>	Miljöfarlig verksamhet eller åtgärd som är tillståndspliktig enligt 2-32 kap i miljöprövningsförordningen (2013:251 och eventuella senare ändringar) är förbjuden . <i>Undantag från förbud gäller för sådan miljöfarlig verksamhet eller åtgärd vilken erhållit tillstånd före dagen för fastställandet av dessa skyddsföreskrifter eller är under pågående prövning dagen för fastställandet av dessa skyddsföreskrifter.</i>
		Miljöfarlig verksamhet eller åtgärd som är anmälningspliktig enligt 2-32 kap i miljöprövningsförordningen (2013:251 och eventuella senare ändringar) får ej bedrivas utan tillstånd . <i>Undantag från tillståndsplikten gäller för sådan miljöfarlig verksamhet eller åtgärd vilken anmälts till behörig myndighet före dagen för fastställandet av dessa skyddsföreskrifter</i>
Sekundär skyddszon		Miljöfarlig verksamhet eller åtgärd som är anmälningspliktig enligt 2-32 kap i miljöprövningsförordningen (2013:251 och eventuella senare ändringar) får ej bedrivas utan tillstånd . <i>Undantag från tillståndsplikten gäller för sådan miljöfarlig verksamhet eller åtgärd vilken anmälts till behörig myndighet före dagen för fastställandet av dessa skyddsföreskrifter</i>
Motivering till föreslagna föreskrifter		
<p>Den risk som miljöfarlig verksamhet utgör för vattentäkten är beroende av vilken typ av miljöfarlig verksamhet som ska bedrivas och vilka skyddsåtgärder som vidtas för att skapa en barriär mellan verksamheten och vattentäkten.</p> <p>Formuleringen avseende miljöfarlig verksamhet i Naturvårdsverkets allmänna råd 2003:16 baseras på om verksamheten innebär risk för förorening av vattentäkten eller inte. I kommunernas och länsstyrelsernas arbete med vattenskyddsåtgärder har det ofta framkommit att denna typ av regleringar inte är lämpliga då det är en bedömningsfråga vad som utgör risk och inte, vilket skapar en juridisk otydlighet kring föreskriftens omfattning.</p>		

Genom att i föreskrifterna förbjuda sådan miljöfarlig verksamhet som är tillståndspliktig enligt miljöbalken avser kommunen att skapa en tydlighet gentemot verksamhetsutövare om den skydds nivå kommunen bedömer bör gälla i primär skyddszon.

Genom att i föreskrifterna införa tillståndsplikt för sådan miljöfarlig verksamhet som är anmälningspliktig enligt miljöbalken säkerställs att sådan verksamhet inte etableras innan tillsynsmyndigheten haft möjlighet att ge ett godkännande för verksamheten. Detta överensstämmer också med Naturvårdsverkets allmänna råd 2003:16.

Fordonstvätt

Riskkälla: Fordonstvätt			Förslag till skyddsföreskrift
	Sannolikhet	Konsekvens	
Primär skyddszon	S2	K2	Fordonstvätt är förbjuden . <i>Undantag gäller vid tvätt i anläggning som prövats vid anmälan eller tillstånd enligt miljöbalken och uppfyller gällande krav.</i>
Sekundär skyddszon	S2	K2	Användning av avfettningsmedel eller därmed liknande produkter samt högtrycksspruta i samband med fordonstvätt är förbjuden . <i>Undantag gäller vid tvätt i anläggning som prövats vid anmälan eller tillstånd enligt miljöbalken och uppfyller gällande krav.</i>
Motivering till föreslagna föreskrifter			
<p>Tvätt av fordon i nära anslutning till vattendrag och sjöar kan orsaka en tillfällig försämring av råvattenkvalitet som kan påverka dricksvattenkvaliteten, men normalt utan att ge upphov till hälsoeffekter. Det är inte bara damm som fastnar på bilar utan även partiklar från vägbanor, däckslitage och annat. Vissa ämnen kan vara hälsovådliga. Därtill kan själva bilvårdsprodukterna eller andra medel som används vid fordonstvätt förorena vattnet. Fordonstvätt, utan att det finns tillräckliga barriärer mot vattentäkten, är en verksamhet som bedöms ske de närmsta 1-10 åren.</p> <p>Kommunen önskar styra bort fordonstvätt från vattenskyddsområdets primära och sekundära skyddszon. I primär skyddszon, där det finns en direkt anslutning till ytvatten föreslås ett totalförbud vilket t.ex. innebär att det inte är tillåtet att tvätta bilar eller andra motordrivna fordon med rengöringsmedel. I sekundär skyddszon regleras endast sådan tvätt som mer effektivt avlägsnar föroreningar från fordon eller användning av produkter som i sig själva är mer skadliga för vattentäkten. Under rätt förutsättningar (läs undantagen i föreskriften), ser kommunen inga motiv för att reglera verksamheten.</p>			

Vad gäller reglering av fordonstvätt bedömer kommunen att skyddsföreskrifter inom tillrinningsområden till vattentäkterna är att föredra framför reglering i t.ex. de lokala föreskrifterna för hälsa och miljö. Som komplement till föreskrifter är informationskampanjer en viktig del i kommunens arbete för att minska den risk som utgörs av fordonstvätt.

Bekämpningsmedel

Riskkälla: Hantering av kemiska bekämpningsmedel		Förslag till skyddsföreskrift	
	Sannolikhet	Konsekvens	
Primär skyddszon	S2	K3	<p>Hantering av kemiska bekämpningsmedel är förbjuden.</p> <p><i>Undantag gäller för all hantering av bekämpningsmedel klass 3 på tomtmark och inomhus.</i></p> <p><i>Undantag gäller för transporter till fastighet inom primär skyddszon.</i></p>
Sekundär skyddszon	S2	K2	<p>Hantering av kemiska bekämpningsmedel får ej ske utan tillstånd.</p> <p><i>Undantag gäller för all hantering av bekämpningsmedel klass 3 på tomtmark och inomhus.</i></p> <p><i>Undantag gäller för transporter till fastighet inom sekundär skyddszon.</i></p>
Motivering till föreslagna föreskrifter			
<p>Mycket små mängder bekämpningsmedel kan göra ett dricksvatten otjänligt. Även i låga doser har bekämpningsmedel hälsoskadliga effekter på människor och miljön. De flesta bekämpningsmedel har en begränsad rörlighet i marken vilket tillsammans med deras långa nerbrytningstid gör att de stannar kvar i marken och på platsen under lång tid och därmed kan orsaka en långtidsverkande förorening av grundvattnet.</p> <p>Bekämpningsmedel nämns som nummer två i Svenskt vattens lista "Tolv punkter för bättre dricksvatten" vilket visar på allvarligheten och den stora risken med användning av bekämpningsmedel i närheten av vattentäkter där det anges att; "Spridning av bekämpningsmedel inom ett vattenskyddsområdes inre zon bör förbjudas. I framtiden ska inte bekämpningsmedelsrester kunna påvisas i vattentäkter."</p> <p>För Värne bedöms risken för den akuta föroreningpåverkan från hantering av bekämpningsmedel vara motiverat att reducera. Med tanke på de negativa hälsomässiga</p>			

effekter som uppkommer i det fall bekämpningsmedel når vattentäkten och vattenintaget bedöms det vara motiverat att förbjuda hantering av kemiska bekämpningsmedel i den primära skyddszonen. Undantag föreslås för sådan hantering som bedöms kunna ske i samexistens med ett säkert vattenskydd. I sekundär skyddszon föreslås tillståndsplikt för hantering av bekämpningsmedel. Beroende på förutsättningarna i varje enskilt fall kan villkor ges i samband med tillståndet som gör att hanteringen kan ske. Under rätt förutsättningar (läs undantagen i föreskriften), ser kommunen inga motiv för att reglera hantering av bekämpningsmedel.

Restriktionsnivån som föreslås i primär och sekundär skyddszon är i enlighet med Naturvårdsverkets allmänna råd 2003:16. Dock medför föreslagna undantag i skyddsföreskrifterna att de har en mer begränsad omfattning än de allmänna råden. Skälet är att det inte bedöms motiverat att omfatta all hantering.

Växtnäringsämnen

Riskkälla: Hantering av naturgödsel		Förslag till skyddsföreskrift	
	Sannolikhet	Konsekvens	
Primär skyddszon	S2	K2	Lagring av naturgödsel är förbjuden .
			Annan yrkesmässig hantering av växtnäringsämnen än lagring av naturgödsel får ej ske utan tillstånd .
Sekundär skyddszon	S2	K2	Samma föreskrifter som i primär skyddszon.
Motivering till föreslagna föreskrifter			
<p>Hantering av naturgödsel kan medföra försämrad råvattenkvalitet som vid speciella omständigheter kan nå råvattenintaget och då medföra potentiella hälsoeffekter. Hälsoeffekter i form av bland annat magsjuka, kan orsakas av mikrobiella föroreningar från gödslet. Även hantering av konstgödsel innebär risk för vattentäkten även om konsekvensen</p> <p>Lagring av gödsel innebär att en och samma plats under längre tid blir belastad med föroreningsrisk. Kommunens lokala föreskrifter för hälsa- och miljö har idag en formulering avseende anläggningar för förvaring av stallgödsel och dyl. samt ensilageanläggning som säger att den skall vara tät och att dess innehåll får inte genom bräddning t.ex. vid regntillfällen, komma ut i sjön. I kommunernas och länsstyrelsernas arbete med vattenskyddsföreskrifter har det ofta framkommit att denna typ av regleringar inte är lämpliga då det är en bedömningsfråga vad som är en tät anläggning (och när den inte längre är att betrakta som tät), vilket skapar en juridisk otydlighet kring föreskriftens omfattning.</p> <p>Genom att förbjuda lagring av naturgödsel inom den del av vattenskyddsområdet som ligger i direkt anslutning till eller i närheten av sjö eller vattendrag skapas förutsättningar för</p>			

8 (15)

PM

tillräckliga barriärer mellan riskkällan och vattentäkten. Med regleringen avser kommunen att skapa en tydlighet gentemot verksamhetsutövare jämfört med att formulera en restriktion som baseras på juridiskt otydliga bedömningsgrunder.

Genom att i den primära och sekundära skyddszone införa tillståndsplikt för annan hantering av naturgödsel (växtnäringsämnen) än lagring kan behov av villkor för verksamheten bedömas från fall till fall utifrån platsspecifika förutsättningar. Därmed möjliggörs sådan hantering (t.ex. spridning) som bedöms kunna vara förenlig med ett säkert vattenskydd.

Riskkälla: Hantering av handelsgödsel			Förslag till skyddsföreskrift
	Sannolikhet	Konsekvens	
Primär skyddszone	S2	K2	Annan yrkesmässig hantering av växtnäringsämnen än lagring av naturgödsel får ej ske utan tillstånd .
Sekundär skyddszone	S2	K2	Samma föreskrift som i primär skyddszone.

Motivering till föreslagna föreskrifter

Hantering av handelsgödsel kan orsaka en tillfällig försämring av råvattenkvalitet som kan påverka dricksvattenkvaliteten, men normalt utan att ge upphov till hälsoeffekter. Hantering av handelsgödsel, utan att det finns tillräckliga barriärer mot vattentäkten, är en verksamhet som bedöms ske de närmsta 1-10 åren vilket innebär att det är eller kan vara vanligt förekommande.

Genom att i den primära och sekundära skyddszone införa tillståndsplikt för annan hantering av handelsgödsel (växtnäringsämnen) kan behov av villkor för verksamheten bedömas från fall till fall utifrån platsspecifika förutsättningar. Därmed möjliggörs sådan hantering (t.ex. spridning) som bedöms kunna vara förenlig med ett säkert vattenskydd. Tillstånd för yrkesmässig hantering av växtnäringsämnen överensstämmer också med föreslagen restriktionsnivå i Naturvårdsverkets allmänna råd 2003:16.

Djur

Riskkälla: Djurhållning			Förslag till skyddsföreskrift
	Sannolikhet	Konsekvens	
Primär skyddszone	S1	K2	Djurhållning av mer än 2 djurenheter får ej ske utan tillstånd .
Sekundär skyddszone	S1	K2	Samma föreskrift som i primär skyddszone.

Motivering till föreslagna föreskrifter

Djurhållning kan medföra försämrade råvattenkvalitet vid intagspunkten och vilket ställer höga krav på övervakning och beredning för att hälsoeffekter inte ska uppkomma. Hälsoeffekter i form av bland annat magsjuka, kan orsakas av mikrobiella föroreningar från djur. Genom att i den primära och sekundära skyddszonen införa tillståndsplikt kan behov av villkor för verksamheten bedömas från fall till fall utifrån plats-specifika förutsättningar.

Avloppsanläggning

Riskkälla: Enskilda avlopp och Avloppsledningar och pumpstationer			Förslag till skyddsföreskrift
	Sannolikhet	Konsekvens	
Primär skyddszon	S2	K3	Inrättande av avloppsanläggning till vilken vattentoalett är ansluten är förbjudet . <i>Undantag gäller för avloppsanläggning där bräddning eller utsläpp av orenat eller renat avloppsvatten inte kan ske inom primär skyddszon.</i>
			Anslutning av vattentoalett till befintlig avloppsanläggning är förbjudet . <i>Undantag gäller för avloppsanläggning där bräddning eller utsläpp av orenat eller renat avloppsvatten inte kan ske i primär skyddszon.</i>
			Inrättande av avloppsanläggning för BDT-vatten får ej ske utan tillstånd .
Sekundär skyddszon	S2	K3	Inrättande av avloppsanläggning för BDT-vatten får ej ske utan tillstånd .

Motivering till föreslagna föreskrifter

Mikrobiell förorening av vattentäkter i Sverige har blivit uppmärksammat de senaste åren till följd av föroreningar i bl.a. Östersund och Skellefteås vattentäkter som ledde till närmare 40 000 sjukdomsfall. Utsläpp av spillvatten och processvatten innebär en risk att vattentäkten förorenas mikrobiellt.

I spillvatten finns parasiter och virus som riskerar att göra människor och djur sjuka när de dricker vattnet. Förutom de mikrobiologiska föroreningarna medför spillvatten ett utsläpp av näringsämnen såsom kväve. Risken finns även att vattnet är förorenat av kemiska ämnen såsom medicinrester och kemikalier som används i hushållet.

Redan befintlig lagstiftning ställer krav på tillstånd för enskilda avlopp dit vattenklosett ska anslutas och för stora utsläpp av spillvatten och vissa sorters processvatten. Med denna föreskrift styrs utsläpp av såväl renat som orenat avloppsvatten undan från den primära skyddszonen i syfte att minska risken för mikrobiell föroreningsspridning. Befintliga anläggningar omfattas inte av föreskriften men ska givetvis uppfylla gällande krav på funktion.

Tillståndsplikt för utsläpp av BDT-vatten i vattenskyddsområdets sekundära skyddszon kompletterar befintlig lagstiftning och möjliggör att villkor kan ges som säkerställer att vattenskyddet inte äventyras i det fall en sådan anläggning ska inrättas. Befintliga anläggningar omfattas inte av föreskriften men ska givetvis uppfylla gällande krav på funktion.

I sekundär skyddszon (liksom överallt) gäller redan enligt Miljöbalken tillståndsplikt för etablering av en ny anläggning till vilken vattentoilet är ansluten. Av detta skäl regleras inte detta i vattenskyddsföreskrifterna.

Avverkning av skog

Riskkälla: Avverkning			Förslag till skyddsföreskrift
	Sannolikhet	Konsekvens	
Primär skyddszon	S1	K2	Avverkning av skog överstigande 0,49 ha får ej ske utan anmälan .
Sekundär skyddszon	S1	K2	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
Motivering till föreslagna föreskrifter			
<p>Avverkning som sker inom den primära skyddszonen bedöms, om tillräckliga barriärer saknas mellan platsen för avverkning och vattentäkten, kunna orsaka tillfällig försämring av råvattenkvalitet som kan påverka dricksvattenkvaliteten, men normalt utan att ge upphov till hälsoeffekter. Den avverkningsanmälan som görs till Skogsstyrelsen följs ofta av råd till markägaren inför avverkning. Dessa råd ska ta hänsyn till alla aspekter som ska beaktas vid avverkningen, inte bara skyddsbehovet utifrån dricksvattenperspektiv utan även mål om skogsproduktion etc. Det föreligger alltså en risk att Skogsstyrelsens bedömning och råd inte tar den hänsyn som krävs för skydd av vattentäkten.</p> <p>Den låga sannolikheten för att avverkning ska få en konsekvens för vattentäkten baseras på att avverkning sker med nödvändiga försiktighetsmått för att minimera skador på mark och vattendrag. Genom att i den primära och sekundära skyddszonen inför den lägsta graden av restriktionsnivå, anmälan, kan tillsynsmyndigheten utifrån platsspecifika förutsättningar och verksamhetens omfattning ange de försiktighetsmått som kan behöva vidtas i syfte att reducera risken för vattentäkten.</p> <p>Ytterligare en omständighet som motiverar införandet av skyddsföreskrift är att de råd som Skogsstyrelsen ger till markägaren vid en avverkningsanmälan är just råd och inte juridiskt</p>			

bindande. Skogsstyrelsen saknar således befogenheter att förelägga markägaren att följa råden. Genom att en anmälan ska göras också till kommunens miljönämnd finns möjlighet att genom föreläggande skapa juridiskt bindande försiktighetsmått.

Jord och berg

Riskkälla: Husbehovstäkt			Förslag till skyddsföreskrift
	Sannolikhet	Konsekvens	
Primär skyddszon	S1	K2	Materialtäkt för hushållsbehov får ej ske utan tillstånd .
Sekundär skyddszon	S1	K2	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
Motivering till föreslagna föreskrifter			
<p>I en materialtäkt för husbehov uppkommer olika sorters risker, exempelvis ökar grundvattnets sårbarhet för föroreningar när material tas bort men även risker förknippade med petroeliumprodukter m.m. En del av dessa regleras i andra paragrafer i skydds-föreskrifterna, t.ex. hantering av petroleumprodukter. För att tydliggöra kommunens ambition av skydd kring Värnes vattentäkt, där materialtäkt inte bör tillåtas i primär eller sekundär skyddszon, föreslås att tillstånd för husbehovstäckter införs. Inom primär och sekundär skyddszon överensstämmer föreslagen föreskrift med Naturvårdsverkets allmänna råd 2003:16.</p>			

Riskkälla: Materialtäkt (ej husbehovstäkt)			Förslag till skyddsföreskrift
	Sannolikhet	Konsekvens	
Primär skyddszon	S1	K2	Annan materialtäkt än husbehovstäkt är förbjuden .
Sekundär skyddszon	S1	K2	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
Motivering till föreslagna föreskrifter			
<p>Den generella tillståndsplikt för materialtäkt som gäller enligt Miljöbalken signalerar att det kan vara möjligt att etablera en materialtäkt inom vattenskyddsområdets primära eller sekundära skyddszon. I en materialtäkt uppkommer olika sorters risker, inte bara brytningen/borttagandet av material. En del av dessa regleras i andra paragrafer i skyddsföreskrifterna, t.ex. hantering av petroleumprodukter. För att tydliggöra kommunens ambition av skydd kring Värnes vattentäkt, där materialtäkt inte bör tillåtas i primär eller sekundär skyddszon, föreslås att förbud införs. Inom primär skyddszon överensstämmer föreslagen föreskrift med Naturvårdsverkets allmänna råd 2003:16. I sekundär skyddszon är föreskriften strängare än de allmänna råden.</p>			

Riskkälla: Markarbeten			Förslag till skyddsföreskrift
	Sannolikhet	Konsekvens	
Primär skyddszon	S2	K2	Markarbeten med en sammanhängande volym av mer än 150 m ³ får ej ske utan anmälan .
Sekundär skyddszon	S2	K2	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
Motivering till föreslagna föreskrifter			
<p>Vid markarbeten uppkommer olika sorters risker, exempelvis ökar grundvattnets sårbarhet för förorening när material tas bort men även risker förknippade med petroleumprodukter m.m. En del av dessa risker regleras i andra paragrafer i skyddsföreskrifterna, t.ex. hantering av petroleumprodukter. Riskanalysen indikerar att markarbeten inte utgör någon stor risk för vattentäkten. Föreskriften syftar till att större schakningsarbeten, ungefär motsvarande anläggning av en villa, ej ska ske utan att kommunen meddelas. Skyddsföreskrifterna är mildare än Naturvårdsverkets allmänna råd 2003:16 i samtliga skydds-zoner.</p>			

Anläggningar för lagring och utvinning av energi och kyla

Riskkälla: Energianläggningar i vatten			Förslag till skyddsföreskrift
	Sannolikhet	Konsekvens	
Primär skyddszon	S1	K2	Ny anläggning för lagring av och utvinning av värmeenergi eller kyla från ytvatten, berg och mark får ej ske utan tillstånd .
Sekundär skyddszon	S1	K2	
Motivering till föreslagna föreskrifter			
<p>Energianläggningar som är placerade direkt i ytvattnet bedöms, om tillräckliga barriärer saknas mellan anläggningen och vattentäkten, kunna orsaka tillfällig försämring av råvattenkvalitet som kan påverka dricksvattenkvaliteten, men normalt utan att ge upphov till hälsoeffekter. Med hänsyn till att energianläggningar kan utformas så att läckage inte blir vanligt förekommande bedöms sannolikheten för en händelse där tillräckliga barriärer saknas, dvs en anläggning påverkar vattentäkten, vara relativt låg. En sådan händelse bedöms kunna ske inom ett intervall på mellan 10-50 år.</p> <p>Den relativt låga sannolikheten för att en energianläggning i vatten ska få en konsekvens för vattentäkten baseras på att anläggningen utformas, installeras och underhålls på korrekt sätt. I syfte att säkerställa att så sker föreslås en tillståndsplikt i den primära skyddszone för etablering av ny energianläggning. Detta skapar förutsättningar för bedömning av eventuella försiktighetsmått i varje enskilt fall utifrån de platsspecifika förutsättningar som råder. Tillståndsplikten överensstämmer med den restriktionsnivå som föreslås i Naturvårdsverkets allmänna råd 2003:16.</p>			

Riskkälla: Energianläggningar i mark			Förslag till skyddsföreskrift
	Sannolikhet	Konsekvens	
Primär skyddszon	S1	K2	Ny anläggning för lagring av och utvinning av värmeenergi eller kyla från ytvatten, berg och mark får ej ske utan tillstånd .
Sekundär skyddszon	S1	K2	
Motivering till föreslagna föreskrifter			
<p>Energianläggningar som är placerade i mark bedöms, om tillräckliga barriärer saknas mellan anläggningen och vattentäkten, kunna orsaka tillfällig försämring av råvattenkvalitet som kan påverka dricksvattenkvaliteten, men normalt utan att ge upphov till hälsoeffekter. Med hänsyn</p>			

till att energianläggningar i mark kan utformas så att läckage är mycket ovanligt bedöms sannolikheten för en händelse där tillräckliga barriärer saknas, dvs en anläggning påverkar vattentäkten, vara låg. En sådan händelse bedöms kunna ske mer sällan än en gång på 50 år.

Den låga sannolikheten för att en energianläggning i mark ska få en konsekvens för vattentäkten baseras på att anläggningen utformas, installeras och underhålls på korrekt sätt. I syfte att säkerställa att så sker föreslås en tillståndsplikt i den primära skyddszonen för etablering av ny energianläggning. Detta skapar förutsättningar för bedömning av eventuella försiktighetsmått i varje enskilt fall utifrån de platsspecifika förutsättningar som råder. Tillståndsplikten överensstämmer med den restriktionsnivå som föreslås i Naturvårdsverkets allmänna råd 2003:16.

Riskkälla: Anläggningar för uttag av vatten		Förslag till skyddsföreskrift	
	Sannolikhet	Konsekvens	
Primär skyddszon	<i>Inte bedömt i riskanalysen.</i>		Nytablering av brunn för uttag av vatten från berg eller jord är förbjudet .
Sekundär skyddszon			Nytablering av brunn för uttag av vatten från berg eller jord får ej ske utan tillstånd .
Motivering till föreslagna föreskrifter			
Nytablering av brunn för vattenuttag inom primär zon kan, om vattenuttaget är stort, påverka Värnes vattentäkt och bör inte tillåtas.			
Vid nytablering av brunn för vattenuttag i sekundär zon krävs tillstånd från Eksjö kommun för att säkerställa att eventuell påverkan på Värnes vattentäkt undviks.			